

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Dato: 28. august 2025

J.nr.: 01.31.11/25EM-LABU-00025

Naalakkersuisuts Forslag til Finanslov for 2026.

Finansudvalgets bemærkninger og spørgsmål:

Udvalget spørgsmål sker som opfølgning på udvalgets behandling af Naalakkersuisoq for Finanser og Skatters forslag til Finanslov for 2026.

Udvalgets spørgsmål tager udgangspunkt i gennemgangen af de almindelige bemærkninger til finanslovsforslaget for 2026. Udvalgets spørgsmål vil ske med henvisning til det afsnit, under de almindelige bemærkninger, spørgsmålet vedrører.

Indledning

1. Naalakkersuisut oplyser:

Herudover er gennemført en omfattende grønthøsterbesparelse på omkring 2,5 pct. på omfattende alle ikke-lovbundne drifts- og tilskudsbevillinger under aktivitetsområde 10-80 i finanslovsforslaget. Alene sundhedsområdet (34) og bolig- og infrastruktur-området (70-72) har været friholdt fra disse grønthøsterbesparelser. (s. 147)

- 1.1. Kan Naalakkersuisut komme med en nærmere forklaring på hvilke konsekvenser grønthøsterbesparelsen vil få, for udførelsen af de opgaver der løftes iht. budgetbidraget, dvs. i hvilket omfang den vil berøre samfundet?
- 1.2. Vil grønthøsterbesparelsen gå ud over reformplanerne?
- 1.3. I hvilken grad vil man fortsætte med besparelser inden for administrationen, herunder om man vil fortsætte med grønthøstermetoden?

2. Naalakkersuisut oplyser:

De planlagte centrale elementer i reformarbejdet er:

- *Nedsættelse af en uafhængig reformkommission*
 - *Samarbejde med relevante eksperter og konsulenter*
 - *Evt. nedsættelse af en permanent reformenhed i Selvstyret*
 - *Koordinering med den kommunale strukturreform (s. 148)*
- 2.1. Hvem skal sidde i den uafhængige reformkommission? Hvor har Naalakkersuisut tænkt sig at rekruttere dem henne?
 - 2.2. Hvad bliver reformkommissionens opgaver?
 - 2.3. Hvilket område skal "En mulig permanent reformenhed i Selvstyret" dække?

- 2.4. Der er ikke afsat midler til Reformkommissionens arbejde. Hvordan tænker Naalakkersuisut, at det skal finansieres?

Holdbarheds og Vækstplan II

3. Naalakkersuisut oplyser:

Formålet er at fremme en stærkere privat sektor og en mere selv bærende økonomi, herunder via:

- *Målrettet erhvervsskattereform.*
 - *[...]*
 - *Implementering af Grøn Vækst-programmet: bæredygtig turisme, grøn energi og CCS.*
 - *[...] etablering af fiskeriøkonomisk center og uafhængigt fiskeriråd, styrket dataindsamling. (s. 149)*
- 3.1. Kan Naalakkersuisut uddybe hvilke former for erhvervsskattereform det drejer sig om? Er fokus på generationsskifte, at gøre det mere attraktivt at være nystartet virksomhed eller noget helt tredje?
- 3.2. Kan Naalakkersuisut komme nærmere ind på konto 82.30.01, og om der er sket en ændring i fordeling af midler på tværs af projekter fra 2025 til 2026, mere specifikt i forhold til CCS og vandkraftværker.
- 3.3. Kan Naalakkersuisut oplyse, hvem der skal sidde i dette uafhængige fiskeriråd?
- 3.4. Hvor skal fiskeriøkonomisk center fysisk og organisatorisk etableres?
- 3.5. Hvad skal det uafhængige fiskeriråds arbejde nærmere bestå af?
- 3.6. Hvor skal det uafhængige fiskeriråd organisatorisk høre til?
- 3.7. Hvad menes der med styrket dataindsamling?

Den overordnede økonomiske situation

4. Naalakkersuisut oplyser:

Dette har samlet set medført et betydeligt reduceret økonomisk råderum i finanslovsforslaget for 2026. Ændringerne vedrører især den markante stigning i udgifterne til alderspension, lavere skatteindtægter og ressourcerenter samt en nedjustering af de forventede udbytter fra de selvstyrejede aktieselskaber. (s. 150)

- 4.1. I hvilken grad er økonomiske effekter af klimaforandringer indarbejdet i finanslovsforslaget for 2026, og i hvilken grad er Grønland økonomisk forberedt på eksempelvis stigende priser på varer og regularitetsudfordringer i lufthavnene som konsekvens af klimaforandringerne?
- 4.2. Hvilke nye mulige samhandelsområder undersøger Naalakkersuisut som reaktion på stigende varepriser. Hvilke konsekvenser vil den stigende amerikanske importtold få for Grønland?
- 4.3. Hvilke muligheder er der for at sikre, at værdiforøgelsen af ressourcer i højere grad sker i Grønland frem for i udlandet og på den måde at forhøje værdierne af grønlandske varer?

- 4.4. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at mindske import og i stedet skabe et større grundlag for selvforsyning? Kan Naalakkersuisut uddybe brugen af de afsatte midler på hovedkonto 51.01.08 *Udvikling af selvforsyning i Grønland?*

5. Naalakkersuisut oplyser:

Der er samtidig sket en generel nedjustering af skatteindtægterne, med et estimeret fald på 278 mio. kr. over perioden 2026-2029. Udviklingen skyldes blandt andet lavere landskat, som er påvirket af konjunkturafdæmpning og politiske ændringer – herunder forhøjelsen af personfradraget fra 2025. Også selskabsskatten fra offentlige virksomheder er reduceret som følge af lavere indtjening. (s. 150)

- 5.1. Hvilke alternative indtjeningsmuligheder undersøger Naalakkersuisut muligheden for at etablere? Herunder ønskes yderligere oplysninger om, hvorvidt der stadig er nye indtægtsmuligheder vedrørende turisme.
- 5.2. Hvilke planer har Naalakkersuisut for indlede forhandlinger med Danmark med henblik på en ændring af dobbeltbeskatningsaftalen mellem de to lande. Herunder ønskes yderligere information om, hvorvidt planerne indebærer, at samtlige ansatte i Grønlands Selvstyre skal have fuld skattepligt i Grønland uanset bopæl?
- 5.3. Hvordan sikrer Naalakkersuisut, at udenlandske sæsonarbejdere registreres korrekt som skattepligtige i henhold til gældende regler? Hvilke indtægter kunne oppebæres, hvis sæsonarbejdere betalte skat fra første arbejdsdag i Grønland?

6. Med det meget begrænsede indbyggertal må Grønlands udledning af CO₂ antages at være meget minimal sammenlignet med andre lande. Samtidig vil selv en marginal stigning i Grønlands udledning kunne få store økonomiske konsekvenser for de enkelte virksomheder/selskaber.

- 6.1. Hvad kan Naalakkersuisut foreslå i den sammenhæng? Hvordan påtænker Naalakkersuisut at tage hensyn til mængden af CO₂-udledninger samtidig med at give virksomheder mulighed for at vokse sig større?
- 6.2. Hvilken betydning vil stigende CO₂-afgifter have af økonomiske konsekvenser for Royal Arctic Line?
- 6.3. Hvordan påvirker CO₂- og miljøafgifter priserne på varer til borgerne?

7. Naalakkersuisut oplyser:

Over perioden 2026-2029 forventes udgifterne at stige med 348 mio. kr., hvilket svarer til næsten 75 pct. af væksten i de samlede lovbundne udgifter. Stigningen skyldes både et voksende antal ældre borgere og et stigende antal pensionister, men også effekten af tidligere forbedringer i ydelserne. (s. 150)

- 7.1. Hvordan påtænker Naalakkersuisut at igangsætte initiativer for at tage hånd om konsekvenserne af denne udvikling? Herunder ønsker Udvalget at modtage informationer om, hvorvidt det undersøges om Grønland kan hente inspiration fra andre sammenlignelige lande, der står over for samme udfordringer.
- 7.2. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at gøre det mere attraktivt for alderspensionister at blive på arbejdsmarkedet, og hvilke effekter regner Naalakkersuisut med, at disse planer vil have?

- 7.3. I relation hertil blev følgende ændringsforslag vedtaget på forårssamlingen 2024 under pkt. 50: Naalakkersuisut pålægges at beregne konsekvenserne ved forslaget om at fjerne indkomstgrænserne for alderspensionister. Beregningerne præsenteres til Inatsisartut *senest på Inatsisartuts efterårssamling 2024*.

Udvalget ønsker en opfølgning vedrørende dette punkt, herunder hvorvidt de omtalte beregninger er blevet igangsat. Udvalget imødeser at modtage oplysninger vedrørende konsekvenserne, hvis de foreligger.

Den økonomiske politik og den økonomiske virkelighed

8. Naalakkersuisut oplyser:

Udenlandske investeringer spiller en vigtig rolle i såvel koalitionsaftalen og i Holdbarheds- og Vækstplan II som middel til fremme af udviklingen af landets erhvervsliv. Når udenlandske aktører investerer her i landet, tilfører de ikke blot kapital, men også teknologisk viden, forretningsmæssige kompetencer og adgang til globale markeder. (s. 155)

- 8.1. Hvilke planer har Naalakkersuisut for etablering af datacentre i Grønland som led i tiltrækning af udenlandske investeringer i og multinationale selskaber til landet?
- 8.2. Udvalget anmoder om en forklaring på, hvorfor der på hovedkonto 24.11.24 *Afgifter fra råstof samt is og vand* er bevilliget en indtægt på 0 kr. både for 2026 og fremadrettet.

9. Naalakkersuisut oplyser:

Tallene for registrerede arbejdssøgende peger mod en opbremsning i aktiviteten i 2024 og der ses nu for første gang i en årrække tegn på stigende ledighed i den hjemlige arbejdsstyrke [...] Spørgsmål om udvikling i ledighed og i beskæftigelsen samt incitamentsstrukturer til at være på arbejdsmarkedet er derfor et område, som der aktuelt analyseres nærmere på i samarbejde med landets kommuner og med inddragelse af Grønlands Statistik. (s. 158-159)

- 9.1. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at skabe flere praktikpladser, særligt i forbindelse med akademiuddannelse i Grønland?

Budgetstilling 2026 - Loftet over væksten i de offentlige udgifter

10. Naalakkersuisut oplyser:

I henhold til Budget- og Regnskabsloven fastsættes der hvert år en samlet ramme for væksten i de offentlige udgifter i kommunerne og Grønlands Selvstyre. Denne ramme gælder for bevillinger til drift, tilskud og anlæg og danner grundlag for udgiftsloftet i den såkaldte budgetstilling. (s. 159)

- 10.1. Hvilke konkrete konsekvenser vil finanslovsforslaget have for kommunerne, særligt med hensyn til deres udgifter til lovbundne sociale udgifter?
- 10.2. I hvilken grad har Naalakkersuisut bemærket, at kommunerne ikke kan efterleve lovgivning eller retningslinjer vedrørende varetagelse af forvaltningen af deres opgaver inden for de bevillinger, der er afsat til formålet?

10.3. Udvalget kan eksempelvis nævne, at der i budgetbidraget 31.02.01 nævnes, at Departementet for Sociale anliggender m.m. fastsætter retningslinjer for tildeling af tilskud, herunder krav til regnskab, årsrapporter, budget og aktivitetstal. Hvordan har Naalakkersuisut sikret sig, at kommunerne forvaltningsmæssigt og økonomisk kan efterleve sådanne retningslinjer?

11. Naalakkersuisut oplyser:

Derfor er det i loven fastlagt, at de samlede offentlige udgifter kun må have en realvækst på maksimalt 1 pct. om året og højst 2 pct. over en fireårig periode, jf. § 2, stk. 2, nr. 2. (s. 159)

11.1. Er Naalakkersuisut allerede på nuværende tidspunkt opmærksom på områder eller hovedkonti, hvor der er risiko for budgetoverskridelser? I så fald, hvordan regner Naalakkersuisut med at være på forkant med dette?

Indtægtsskønnene i finanslovsforslaget

12. Finanslovsaftalen for 2025 indeholder prioriterede indsatser blandt andet med særligt fokus på at skabe rammer, der kan fremme udvikling i områder med ikke-udnyttede potentialer og imødegå eventuelle infrastrukturelle barrierer herfor, herunder i Syd- og Østgrønland (Ressourcerenteafgifter på fiskeriet, s. 162).

12.1. Finder Naalakkersuisut, at manglen på indhandlingssteder udgør et udbredt problem?

12.2. Hvordan kan man sikre, at fiskerierhvervet bedre kan bidrage til indtjening til samfundet?

12.3. Hvilke udviklingsmuligheder ser Naalakkersuisut i denne sammenhæng for de små, spredte indhandlingssteder for at styrke økonomien lokalt?

12.4. Hvilke fordele ser Naalakkersuisut i et eventuelt samarbejde med de enkelte kommuner samt de Selvstyreejede selskaber om at udnytte og udvikle ikke-udnyttede potentialer lokalt?

13. Naalakkersuisut oplyser:

Det bemærkes samtidig, at på grund af nedadgående rådgivning for rejer i Vestgrønland blev rejekvoten i 2025 sat ned med omkring 19.000 tons i forhold til 2024 og forventes at blive sat yderligere ned med omkring 3.000 tons i 2026 i forhold til 2025, som også vil bidrage til at reducere det forventede provenu fra ressourcerenteafgifterne i 2026. (s. 163)

13.1. Det fremgår af uddraget, at indtægter fra fiskeriet ikke kan stå alene. Udvalget efterspørger en uddybende forklaring på, hvordan de stigende udgifter (tabel 1 *Grænser for udgiftsvækst i FFL2026; DAU, mio. kr.*) skal finansieres, samt hvilke planer Naalakkersuisut har for at finde de nødvendige indtægter.

13.2. Hvad er udsigterne til, at fiskesektoren opnår at udnytte fiskekvoter inden for såvel indenskærs som udenskærs fiskeri?

- 13.3. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at afsætte yderligere kvoter til torsk uden-skærs? Hvilke planer har Naalakkersuisut for at undersøge bedre udnyttelse af andre fiskearter?
- 13.4. Hvilke muligheder har Naalakkersuisut for at ændre EU's fiskekvoter, så grøn-landske fiskere selv kan udnytte disse kvoter og dermed skabe flere direkte ind-tægter til dem? Hvilke konsekvenser estimeres det, en sådan omlægning ville have?

Udviklingen i de største selvstyrejede selskaber

14. Naalakkersuisut oplyser:

Tusass har i 2024 fortsat haft fokus på infrastrukturinvesteringer, herunder at sikre te-lefoni- og inter-netforbindelser til hele landet med forsyningssikkerhed som det vigtigste fokus. Derudover bygges og opgraderes infrastrukturen, så den kan sikre forbindelser, der kan levere nutidige og relevante oplevelser til kunderne. Disse investeringer forventes at fortsætte i strategiperioden 2025-2028. (s. 164)

- 14.1. Udvalget ønsker at få oplyst, hvordan disse investeringer og opgraderinger for-ventes at påvirke de priser, kunderne skal betale, samt selskabets resultat?
- 14.2. Det oplyses i tabel 5 *Oversigt over seneste regnskab over de største selvstyr-ejede aktieselskaber 2024*, at Tusass opnåede en overskudsgrad på 20,8%. Ud-valget kan konstatere, at dette tal virker meget højt sammenlignet med de andre selvstyrejede selskaber. Hvad fortæller dette om Tusass' evne til at drive et økonomisk sundt selskab, herunder også i forhold til de øvrige selvstyrejede selskaber samt andre sammenlignelige selskaber både i og uden for Grønland?

Gældsudviklingen i selvstyret og kommunerne

15. Naalakkersuisut oplyser:

Samlet set viser tabellen en forventet øget gældsætning fremadrettet i Selvstyrets aktie-selskaber og i kommunerne. (s. 166)

- 15.1. Denne udvikling viser tydeligt behovet for større afgifter. Skattestyrelsen har en stor opgave her og vi kender ikke planerne for dette område. Kan Naalakkersui-sut oplyse om, hvilke initiativer der er på vej for at mindske gældsætningen?
- 15.2. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at iværksætte initiativer til nedbringelse af borgernes restancer og lette det offentliges gældsinddrivelse?

16. Naalakkersuisut oplyser i tabel 6 *Forventet udvikling i rentebærende og nettorentebæ-rende gæld i selvstyret, selvstyrets aktieselskaber og kommunerne i perioden 2023-2028*, at den rentebærende gæld for Selvstyrets aktieselskaber stiger markant, fra 7.002 mio. kr. i 2025 til 9.451 mio. kr. i 2028. I samme periode stiger kommunernes rentebæ-rende gæld fra 1.025 mio. kr. til 1.040 mio. kr. (s. 167).

- 16.1. Kan Naalakkersuisut forklare denne udvikling?

17. Naalakkersuisut oplyser:

Arctic Umiaq Line er et datterselskab under Royal Arctic Line. Selvstyret har en servicekontrakt med selskabet om drift af Sarfaq Ittuk. Skibet står til udskiftning, og selskabet har ikke kapital at finansiere et nyt skib. I løbet af de nærmeste år skal der tages politisk stilling til hvorledes den fremtidige samlede nationale trafikbetjening skal indrettes, og det er nødvendigt, at alle muligheder og alternativer i denne forbindelse af søges, idet anskaffelsen af et tilsvarende, moderne passagerskib vil kunne være en betydelig økonomisk udfordring. (s. 169)

17.1. Hvad er status på problematikken om Arctic Umiaq Line?

17.2. Kan Naalakkersuisut orientere om planerne for passagerbefordring generelt?

Kommunernes økonomi

18. Naalakkersuisut oplyser i noten til tabel 7 *Kommunernes økonomi*:

Note – Qeqqata:

a) Der har været en stigning af driftsudgifterne primært indenfor velfærdsområdet hvor der er pres på udgifterne til borgere anbragt udenfor hjemmet, [...] (s. 170).

18.1. De voksende udgifter til anbringelser udenfor hjemmet er fortsat en tydelig indikator for dette problems omfang. Har Naalakkersuisut planer for tiltag der løser denne problematik på længere sigt?

19. Naalakkersuisut oplyser:

Med afsæt i kommunernes stigende samlede økonomiske betydning arbejdes i samarbejde med kommunerne på en forbedring af økonomistyringen og risikostyringen i den offentlige sektor. Desuden er der kommet et øget fokus på det økonomiske tilsyn med kommunerne. (s. 171)

19.1. Kan Naalakkersuisut oplyse hvordan dette øgede fokus på det økonomiske tilsyn med kommunerne i praksis vil udmønte sig?

Budgetrammer for 2026

20. I forhold til kommunerne budgetteres der med faldende bloktilskud, mens kommunerne ifølge tabel 7 *Kommunernes økonomi* (s. 170) forventes at få stigning i indtægterne i 2025 sammenlignet med 2024.

20.1. Er det Naalakkersuisuts forventning, at denne tendens forsætter i FFL2026 og i overslagsårene? Hvad vil i så fald være baggrunden for dette forhold?

Forberedelse af mulige ændringsforslag til FFL 2026

21. Naalakkersuisut oplyser:

På flere områder sker der frem mod efteråret et udredningsarbejde, som kan føre til ændringsforslag til 2. og 3. behandlingen. [...] Der forventes fremsat en pakke af ændringsforslag til 3. behandlingen af FFL2026 på baggrund af finanslovsforhandlingerne med partierne i Inatsisartut. (s. 171-172)

- 21.1. Kan Naalakkersuisut uddybe, hvilke ændringsforslag, der påtænkes at blive fremsat til forslagens 2. og 3. behandling, herunder om der er områder, der regnes med at være fokus på.
- 21.2. Udvalget ønsker derfor at få oplyst, hvordan de forventede ændringsforslag vil kunne påvirke opgørelsen over det råderum, der vil kunne gælde for FFL2026.
- 21.3. Sidste år foreslog Naalakkersuisut, at udgifter til et kollegieprojekt undtages fra opgørelsen af budgetstillingen, til godkendelse i Finans- og Skatteudvalget, hvorved der blev opnået et øget prioriteringsrum. Kan Naalakkersuisut allerede nu oplyse, om der er igangværende eller planlagte udgifter eksempelvis indenfor anlægsområdet, som vil kunne undtages fra opgørelsen af budgetstillingen?

Økonomiske hovedtal i Finanslovsforslaget

22. Naalakkersuisut oplyser:

Med henblik på at sikre et finanslovsforslag i balance har Naalakkersuisut dog valgt alene at PL-regulere drifts- og tilskudsbevillinger i FFL26 på sundhedsvæsenets område med halvdelen af den beregnede PL-sats. Samtlige øvrige drifts- og tilskudsbevillinger under Naalakkersuisuts bevillingsområde samt kommunernes bloktilskud er ikke PL-reguleret i 2026. Bevillingerne under Inatsisartuts del af finanslovsforslaget (Aktivitetssområde 01) er efter ønske fra Inatsisartuts Formandskab reguleret med den fulde PL-sats på 2,34 pct. (s. 172)

22.1. Naalakkersuisut oplyser, at bevillingerne under Inatsisartuts del af finanslovsforslaget (Aktivitetssområde 01) er efter ønske fra Inatsisartuts Formandskab reguleret med den fulde PL-sats på 2,34%. Udvalget ønsker at få oplyst, om Inatsisartuts Formandskab har fremført begrundelse for dette ønske?

23. Tabel 9. DAU- og DA-resultater og budgettal i perioden 2022-2029 (s. 173).

23.1. Udvalget anmoder om, at tabel 9 udbygges med en budgetstilling inklusive råderum.

Tekstanmærkninger

Tekstanmærkningerne er medtaget i Finanslovsforslagets bilag 2. Tekstanmærkningerne har formelt set karakter af lovtekst, og der kan ved tekstanmærkning således søges gjort undtagelser eller tilføjelser til øvrig lovgivning. Mestendels har tekstanmærkningerne karakter af beordringer til Naalakkersuisut til at foretage konkrete økonomiske dispositioner til understøttelse af den økonomiske styring.

Udvalget ønsker Naalakkersuisuts gennemgang af nye og ændrede tekstanmærkninger inden for hvert af Naalakkersuisuts aktivitetssområder. Gennemgangen skal indeholde en beskrivelse af konsekvenserne af ændringerne i de eksisterende og af de ny optagne tekstanmærkninger. Gennemgangen skal endelig indeholde begrundelse for fortsat behov eller optagelse af nye tekstanmærkninger.

Budgetbidrag:

Bevillingsændringer i FFL2026 i forhold til FL2025.

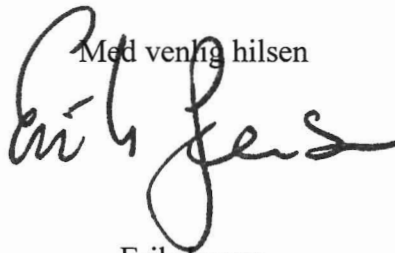
Udvalget ønsker en gennemgang af bevillingsmæssige ændringer for hovedkonti inden for de enkelte Naalakkersuisuts aktivitetsområder.

Gennemgangen bør vedrøre hovedkonti for hvis bevillingsændringer ikke skyldes sædvanlige PL-regulering, eller bevillingsændringer, der ikke vedrører ressortændringer.

Udvalget skal endelig anmode Naalakkersuisut om, at indlede besvarelserne ved at citere det spørgsmål, der svares på.

Besvarelserne bedes fremsendt til Finans- og Skatteudvalget senest torsdag den 12. september 2025 kl. 12.00 og sendes elektronisk til Finansudvalgets mailadresse: FU@ina.alla.gl .

Med venlig hilsen

Erik Jensen

Formand for Finans- og Skatteudvalget